

**Powiatowy Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Myśliborskim
na lata 2016 – 2018**

Spis treści:

Wstęp.....	1
1. Podstawy teoretyczne zjawiska przemocy w rodzinie.....	3
1.1. Definicja przemocy.....	3
1.2. Rodzaje przemocy w rodzinie.....	4
1.3. Przemoc wśród nieletnich.....	5
1.4. Przyczyny przemocy.....	6
1.5. Sprawca przemocy.....	6
1.6. Ofiara przemocy.....	7
1.7. Konsekwencje zjawiska przemocy w rodzinie.....	7
2. Akty prawne i obowiązujące przepisy dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie	9
3. Zadania samorządu terytorialnego oraz poszczególnych instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie w powiecie myśliborskim.....	10
3.1. Zadania samorządu terytorialnego.....	10
3.2. Komenda Powiatowa Policji w Myśliborzu.....	11
3.3. Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie myśliborskim.....	11
3.4. Gminne Komisje ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w powiecie myśliborskim.....	12
3.5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myśliborzu.....	12
3.6. Szkoły i Placówki Oświatowe w powiecie myśliborskim.....	12
4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Myśliborskim.....	13
5. Założenia Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	17
6. Adresaci Programu.....	18
7. Realizatorzy Programu.....	18
8. Wskaźniki i przewidywane efekty realizacji Programu.....	19
9. Cele Programu.....	20
10. Monitorowanie i ewaluacja Programu.....	22
11. Źródła finansowania Programu.....	22
Zakończenie.....	23
Spis tabel i wykresów.....	24

Wstęp

Zjawisko przemocy domowej jest jednym z wielu problemów społecznych współczesnego świata. Każdego dnia środki masowego przekazu dostarczają nam kolejnych informacji o aktach przemocy dokonanych na członkach najbliższej rodziny, które w szczególności dotyczą kobiet i dzieci. Dzięki licznym kampaniom społecznym prowadzonym przez różne organizacje społeczne zwiększa się świadomość społeczna Polaków, a problem przemocy nie pozostaje już tylko i wyłącznie w zaciszu „czterech ścian”.

Zjawisko przemocy można rozpatrywać z perspektywy prawnej, psychologicznej, społecznej i moralnej. Ta złożoność zjawiska, jak również jej skutki i zagrożenia, jakie ze sobą niesie, spowodowała konieczność nowelizacji przepisów prawa dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Tym samym nałożono na organizacje pozarządowe i instytucje publiczne obowiązek opracowania i realizacji programów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obowiązek opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wynika z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493 ze zm.). Dodatkowo Program wpisuje się ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (j.t. Dz. U. z 2013 poz. 182 ze zm.), Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Głównym założeniem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2018 jest podejmowanie działań mających na celu ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Myśliborskiego. Do osiągnięcia założonego celu priorytetowego opracowane zostały cele szczegółowe, takie jak: podnoszenie oraz doskonalenie umiejętności kadr pomocy społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwiększenie świadomości społeczności lokalnej i uwrażliwienie mieszkańców Powiatu Myśliborskiego na zjawisko przemocy, zwiększenie efektywności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy, zapewnienie wieloaspektowej pomocy dla osób doznających przemocy domowej, profilaktyka oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się osobami będącymi w sytuacji kryzysowej. Opracowanie powyższych celów i założeń Programu zostało poprzedzone dokonaniem diagnozy zjawiska przemocy na terenie Powiatu Myśliborskiego na podstawie zebranych danych Komendy Powiatowej Policji w Myśliborzu oraz instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Program określa adresatów działań, przewidywane efekty i źródła finansowania. Wskazane zostały także podmioty odpowiedzialne za realizację celów, jak również zadania adresowane do specjalistów i instytucji zmierzające do doskonalenia i efektywniejszego systemu przeciwdziałania przemocy na terenie Powiatu Myśliborskiego.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym, które od wielu lat uważane jest za istotny problem społeczny. Wpływa ona destrukcyjnie nie tylko na człowieka będącego ofiarą przemocy, ale na całą rodzinę. Najczęściej ofiarami przemocy są kobiety i dzieci lub osoby starsze. Problemem jest to, że ludzie niechętnie przyznają się do przemocy, która jest wewnątrz rodziny. Jednakże jest to zjawisko coraz częściej ujawniane. Występuje ono we wszystkich warunkach społeczno – ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej. Przemoc jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą.

Ofiara przemocy ma zaburzone poczucie bezpieczeństwa, często nie jest w stanie we właściwy sposób realizować się w życiu osobistym i społecznym. Przemoc powoduje u ofiar niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym.

Rodzina jest miejscem, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Dbanie o odpowiednie relacje wewnątrz rodziny, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa jest także zadaniem państwa, dlatego też niezbędne jest objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy, a także podjęcie stanowczych działań wobec sprawców, by przemoc nie powtarzała się.

Przemoc jest przestępstwem, czyli bezprawnym i zawinionym czynem człowieka, który podlega karze obowiązującej w czasie jego popełnienia. W ostatnich latach możemy mówić o uwidocznieniu zakresu zjawiska przemocy w rodzinie. Wiedza ta zobowiązuje osoby działające w obszarze pomocy społecznej i służby zobligowane do ochrony osób do podejmowania adekwatnych i skutecznych działań mających na celu pomoc w znalezieniu rozwiązania problemu.

1. Podstawy teoretyczne zjawiska przemocy w rodzinie

1.1. Definicja przemocy

Jednym z istotnych problemów społecznych w ostatnich latach jest niewątpliwie zjawisko przemocy domowej. Problem ten jest niezwykle trudny do zidentyfikowania, gdyż zazwyczaj rozgrywa się w zaciszu domowego ogniska, bez świadków i rozgłosu.

W Polsce zjawisko przemocy jest coraz częściej dostrzegane, zarówno w mediach poprzez różnego rodzaju kampanie społeczne, jak również w świadomości społeczeństwa. W opinii społecznej nadal funkcjonuje wiele mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie, przy czym większość z nich jest używana jako argument za stosowaniem przemocy lub jako usprawiedliwienie, służąc do ukrycia i zbagatelizowania problemu.

Przemoc w rodzinie można definiować uwzględniając różne punkty odniesienia: prawny, psychologiczny, społeczny, moralny.¹

Perspektywa prawna – w tym ujęciu przemoc jest zabroniona, a kodeks karny określa szereg czynów dokonanych z użyciem przemocy jako przestępstwo i wyznacza kary za ich popełnienie. Podstawowym artykułem mówiącym o znęcaniu się fizycznym lub moralnym nad członkiem rodziny jest art. 207 kodeksu karnego.

Perspektywa psychologiczna – pozwala rozumieć zachowania osób krzywdzonych, wewnętrzne i sytuacyjne mechanizmy sterujące przemocą, a także złożone procesy interakcji między ofiarą i sprawcą. Perspektywa psychologiczna przemocy jest niezwykle przydatna w procesie pomagania ofiarom przemocy w rodzinie, odbudowywaniu poczucia własnej wartości i mocy.

Perspektywa moralna – przemoc jest postrzegana jako zło moralne wobec słabszych, zasługujące na potępienie.

Perspektywa społeczna – przemoc jest tu ujmowana z dwóch punktów widzenia. Po pierwsze normy, postawy rozpowszechnione w społeczeństwie mogą sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać. Po drugie - pozwala dostrzec wymiar społeczny przemocy w rodzinie, np. przenoszenie zachowań przemocowych poza dom rodzinny.

Reasumując można powiedzieć, że przemocą w rodzinie nazywamy każde zachowanie skierowane wobec bliskiej osoby, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa, powodujące cierpienie i szkody.²

W definicji Anny Lipowskiej-Teutsch pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje: „wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić”.³

Istnieje wiele definicji przemocy, wszystkie jednak mają pewne elementy wspólne:

- przemoc jest intencjonalna – jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka,
- przemoc jest skierowana na kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- przemoc odbywa się w warunkach nierównowagi sił – sprawca wykorzystuje przewagę nad ofiarą,
- przemoc prowadzi do naruszenia podstawowych praw i wolności ofiary,
- przemoc powoduje cierpienie oraz naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody .

Przemoc w rodzinie najczęściej kojarzy się z biciem, popychaniem, zmuszaniem człowieka

---

¹ Sasal D.H: Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie. Wydawnictwo Edukacyjne PARPA. Warszawa 2005

² Pospiszyl I.: „Przemoc w rodzinie”. Wydawnictwo WSiP. Warszawa 1998

³ Lipowska-Teutsch A.: „Rodzina a przemoc”, Wyd. PARPA. Warszawa 1995r.

do upokarzających czynności. Przemocą jest także poniżanie człowieka, ranienie jego uczuć, niszczenie jego poczucia własnej wartości, ograniczanie jego swobody w sposób przekraczający normy moralne i obyczajowe, izolowanie od otoczenia. Można powiedzieć, że przemocą jest wszystko to, co czynione jest z myślą o zranieniu drugiego człowieka lub wyrządzeniu mu krzywdy. W myśl art. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

1.2. Rodzaje przemocy

W literaturze przedmiotu najczęściej opisuje się cztery formy złego traktowania jednostki w rodzinie:

Przemoc fizyczna – obejmuje całą gamę form zachowania, które powodują naruszenie nietykalności fizycznej, a polegają na świadomym i celowym zachowaniu powodującym uszkodzenie ciała. Czynne formy przemocy to wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie np. popychanie, kopanie, duszenie, bicie, użycie broni, topienie, nie udzielenie niezbędnej pomocy.

Przemoc psychiczna – jest najbardziej nieuchwytną i zdradliwą formą maltretowania. Organizacja Amnesty International psychiczne znęcanie się definiuje w sposób operacyjny, zaliczając do niego następujące formy zachowania: izolację, narzucanie własnych sądów, oddziaływanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby. Ten rodzaj przemocy wykorzystuje mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstyżenie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie.

Przemoc psychiczna powoduje brak chęci podejmowania jakichkolwiek działań zmierzających do przerwania ciągu aktu przemocy. Jest również wyjściem w kierunku wyuczonej bezradności, natomiast izolowanie i narzucanie własnych sądów, to element „prania mózgu”, na które składają się:

- izolacja - pozbawiająca ofiarę społecznego poparcia, zmniejszająca jej możliwości stawiania oporu, uzależniająca od sprawcy, doprowadzająca do skoncentrowania się na nim, a następnie do monopolizacji uwagi,
- monopolizacja uwagi - ofiara koncentrując się na aktualnym położeniu wspiera introspekcję, eliminuje bodźce inne niż te, którymi manipuluje oprawca,
- osłabienie - prowadzi do przemęczenia, którego efektem jest minimalizacja fizycznej i psychicznej możliwości stawiania oporu,
- groźby - nasilają lęk i rozpacz,
- przychylność od czasu do czasu- motywuje pozytywną skłonność do uległości,
- demonstrowanie wszechwładzy - wskazujące na daremność stawiania oporu,
- degradowanie - rodzi przekonania że opór bardziej naruszy szacunek do samej siebie i poczucie własnej wartości niż kapitulacja. Przejawami złego odnoszenia się są: upokarzanie, wyzywanie, poniżanie, groźby, niszczenie przedmiotów mających wartość materialną lub emocjonalną dla ofiary, degradacja wartości moralnych i emocjonalnych ofiary.

Przemoc seksualna – to naruszenie intymności polegające na wymuszaniu różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy np. nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, a także krytykowanie zachowań seksualnych.

Przemoc ekonomiczna – rozumiana jako naruszenie własności; prowadzi do całkowitego

uzależnienia finansowego od sprawcy np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów, dysponowanie czyjąś własnością, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia.⁴

Niektórzy autorzy podają jeszcze jeden rodzaj przemocy – **zaniedbanie** rozumiane jako niezaspokajanie podstawowych potrzeb (psychicznych i fizycznych). Tę formę przemocy stosują najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci. O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia i higieną. Zaniedbanie to także niezaspokajanie potrzeb żywieniowych i związanych z ubiorem.

Pamiętać również należy, iż zgodnie z prawem przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem, na które każdy ma prawo, a nawet obowiązek reagować. Świadectwem przemocy są nie tylko widoczne na ciele urazy – przemoc psychiczna nie pozostawia śladów. Osoby doznające przemocy znajdują się w bardzo trudnej sytuacji. Pozostawanie w związku pełnym krzywdzenia wynika między innymi z wyznawania tradycyjnych wartości takich jak miłość, trwałość małżeństwa, mylnego przeświadczenia, że sprawca jest dobry dla dzieci, gdyż ich nie bije, przekonania o zależności ekonomicznej od sprawcy i niemożności samodzielnego funkcjonowania, wiary w obietnice sprawcy, że się zmieni, nieracjonalnego obwiniania się za przemoc, czy też braku wiedzy na temat miejsca, gdzie osoba dotknięta przemocą może znaleźć bezpieczne schronienie i specjalistyczną pomoc.

1.3. Przemoc wśród nieletnich

Coraz częściej brutalnością nacechowane są zachowania młodych osób. Zanika w nich szacunek do drugiego człowieka, współczucie i wrażliwość. Jednym z przejawów agresji i przemocy wśród dzieci są postawy prezentowane w szkole. Napastliwe zachowanie częściej manifestują chłopcy niż dziewczęta, zwłaszcza ci fizycznie silniejsi od rówieśnika. Agresorzy zazwyczaj mają o sobie dobre mniemanie, a agresję oceniają pozytywnie. Dzieci – ofiary zazwyczaj są nieśmiałe i osamotnione, mają niską samoocenę. Często zdarza się, iż jednostki stosujące przemoc działają indywidualnie, jednak niekiedy młodzież organizuje się w grupy, by stosować przemoc i agresję wobec innych. Nie bez znaczenia dla rozwoju postaw agresywnych jest środowisko rodzinne.

Niekorzystnymi czynnikami wywołującymi zachowania agresywno – przemocowe są:

- niewłaściwa postawa wychowawcza ojca (zbytня pobłażliwość lub rygoryzm),
- brak opieki i kontroli ze strony matki,
- wrogi lub obojętny stosunek uczuciowy jednego z rodziców,
- brak zgodności rodziców lub odmienne poglądy dotyczące sposobów wychowywania dziecka,
- brak harmonijnego współżycia w rodzinie,
- wzorce zachowań prezentowane przez rodziców.

Dzieci, które szczególnie często mają do czynienia z agresją i przemocą w rodzinie stosowaną też w stosunku do nich jako metoda wychowawcza, uczą się jej stosowania w relacjach z innymi. Również w środowisku szkolnym występują czynniki ryzyka mogące sprzyjać wystąpieniu zachowań przemocowych u młodego człowieka- zalicza się do nich najczęściej:

- presję czasową,
- niesprawiedliwe ocenianie, gdy uczeń czuje się poszkodowany,
- częste upomnienia,
- zbyt rzadko wykorzystywane umiejętności konstruktywnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych przez nauczycieli i wychowawców,
- zbyt liczne klasy,

---

⁴Pospizyl I.: Przemoc w rodzinie. op. cit.

- złe warunki lokalowe.

Oprócz środowiska rodzinnego i szkolnego ważną rolę w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży stanowi grupa rówieśnicza. Grupy uczą współdziałania, dają poczucie bezpieczeństwa i przynależności, stwarzają możliwość wymiany poglądów. Stwarzają warunki do bardziej śmiałych i odważnych zachowań. Mogą też zachęcać i dopingować do podejmowania zachowań ryzykownych, w tym agresywno – przemocowych. Grupa rówieśnicza może także modelować tego typu zachowania i osłabiać poczucie indywidualnej odpowiedzialności.

Coraz częściej środki masowego przekazu prezentują przemoc w różnorodnych formach i przejawach. Pokazywane i publikowane obrazy i informacje mają wpływ na modelowanie zachowań agresywnych w szczególności u dzieci i młodzieży. Przemoc i agresja pokazywane w mediach powodują wzrost tolerancji i zwiększają gotowość do przejawiania zachowań przemocowych. Dziecko pod wpływem oglądania w telewizji scen przemocy może stać się mniej wrażliwe na przejawy okrucieństwa, akceptować przemoc jako sposób rozwiązywania problemów, naśladować w życiu akty przemocy widziane na ekranie.

1.4. Przyczyny przemocy

Wystąpienie zjawiska przemocy uwarunkowane jest wieloma czynnikami. Nie ma jednej przyczyny przemocy w rodzinie. Dochodzi do niej w wyniku złożonych interakcji pomiędzy czynnikami społecznymi, kulturowymi i psychologicznymi, są to m.in.:

- **normy społeczne i kulturowe** – w wielu środowiskach bicie, stosowanie kar cielesnych znajduje akceptację. W polskiej kulturze od wieków istniało społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych,
- **dziedziczenie wzorca przemocy w rodzinie** - dzieci wychowywane w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, którymi są ofiarami. Są nauczani, że najlepszym sposobem radzenia sobie z problemami jest przemoc,
- **uzależnienie i nadużywanie alkoholu** - najczęściej sprawców przemocy w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu.
- **środowisko społeczne** - bezrobocie, złe warunki materialne i mieszkaniowe, frustracja, kumulacja niepowodzeń w życiu.⁵

1.5. Sprawca przemocy

Wielu sprawców przemocy podejmuje i ponawia próby doprowadzenia do izolacji społecznej ofiary, krytykuje ją i poniża zarówno w sytuacjach intymnych, jak i w obecności innych osób, domaga się jej posłuszeństwa. U niektórych sprawców przemocy (zwykle fizycznej) można zauważyć powtarzający się cykl zachowań – wzrost napięcia wewnętrznego, który odczuwa cała rodzina, a który prowadzi do agresywnego wybuchu złości połączonego z fizyczną napaścią i wreszcie okres zwany „miesiącem miodowym”, podczas którego sprawca czuje się dobrze i okazuje swoim bliskim ciepłe uczucia.

W zachowaniu sprawców przemocy można zauważyć charakterystyczne wzorce, np.:

- tendencja do podkreślania własnej siły,
- kwestionowanie racjonalności myślenia ofiary
- sporadyczne okazywanie jej pobłażliwości

Sprawcy przemocy psychicznej zazwyczaj utrzymują w związku ciągły dystans emocjonalny, a także lekceważącą postawę wobec bliskiej osoby. Ich rażące żarty, podważanie opinii, obarczanie partnerki winą prowadzą do coraz większej dysproporcji sił między ofiarą a sprawcą przemocy.

Większość sprawców łączy wiele cech wspólnych:

---

⁵K. Michalska, D. Jaszczak-Kuźmińska: „Przemoc w rodzinie”, Warszawa 2007.

- przekonanie o własnej słabości,
- przekonanie o tym, że najlepszą drogą do uzyskania szacunku jest wywołanie lęku u innych,
- niska wrażliwość i empatia,
- słaba samokontrola,
- tendencja do rozwiązywania konfliktów siłą.⁶

Wg Holtwotr-Munroe i Stuart sprawców przemocy można podzielić na trzy grupy:

Typ 1 - sprawcy, którzy ograniczają się do stosowania przemocy tylko w rodzinie. Cechuje ich duża zależność od partnera, słabe umiejętności komunikacyjne, doświadczenie z dzieciństwa w roli ofiary lub świadka przemocy.

Typ 2 – sprawcy, którzy stosują przemoc tylko wobec członków rodziny, wykazujący zaburzenia psychiczne i niestabilność emocjonalną. Doświadczali przemocy w dzieciństwie, byli odrzuceni przez rodziców, mają słabe umiejętności społeczne słabe wyrzuty sumienia odczuwają wrogość wobec kobiet.

Typ 3 – osoby stosujące przemoc zarówno wobec bliskich, jak i poza rodziną. Są to często osoby nadużywające alkoholu lub korzystające z innych środków psychoaktywnych. Użycie siły staje się dla nich sposobem na rozwiązanie problemu.⁷

1.6. Ofiara przemocy

Najczęściej ofiarami przemocy są kobiety i dzieci- one też ponoszą największe szkody fizyczne i psychiczne w wyniku przemocy. Ofiarę przemocy charakteryzują: niska samoocena, bierno mechanizmy radzenia sobie w sytuacjach stresu i innych sytuacjach społecznych, wysoka zależność od partnerów, niepokój i depresja, izolacja społeczna, podporządkowanie się jako sposób na przetrwanie, ambiwalentne poczucie lojalności, zniekształcone atrybucje, skłonność do przebaczenia i zapominania oraz irracjonalnej interpretacji, nadużywanie środków psychoaktywnych, choroby związane ze stresem. Ofiary przemocy nie uświadamiają sobie mechanizmów, które powodują, że osoby krzywdzone trwają w takim związku, nie mają siły na zmianę swojej sytuacji, tracą szacunek do siebie, obwiniają się, popadają w depresję.

Kobiety doświadczające przemocy wierzą, że pewne sposoby zachowania mogą wpłynąć na partnera i doprowadzić w konsekwencji do jego uspokojenia i zaprzestania stosowania przemocy. Kolejna podjęta próba w celu znalezienia tych sposobów wywołuje u nich poczucie winy i prowadzi do akceptacji odpowiedzialności za sytuację przemocy. Takie zachowanie ofiar, w opinii psychologów, pozwala im przynajmniej częściowo zachować kontrolę nad zdarzeniami. Jednak cyklicznie powtarzające się akty przemocy i obwinianie własnego zachowania może prowadzić w konsekwencji do nierealistycznego obrazu rzeczywistości i zniechęcić ofiarę przemocy od szukania pomocy i wsparcia sytuacji kryzysowej⁸

Zachowanie ofiar bywa często niezrozumiałe, irytujące, zniechęcające do pomagania. Cierpią one bardzo często na różnego rodzaju zaburzenia emocjonalne. Charakteryzują je często niezrozumiałe zmiany decyzji, ciągle poczucie zagrożenia, niepewność. Trudno od nich oczekiwać racjonalnych zachowań i konsekwencji, ponieważ cały czas żyją w strachu przed sprawcą.

1.7. Konsekwencje zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno

⁶Strzelecka-Lemiech A.: Portret psychologiczny sprawcy przemocy (w:) „Pracownik socjalny w terenie” Nr 1/2011.

⁷Strzelecka-Lemiech A.: op. cit.

⁸Strzelecka-Lemiech A.: Portret kobiety, ofiary przemocy, (w:) „Pracownik socjalny w terenie” Nr 5/2011

bezpośrednie szkody dla zdrowia psychicznego i fizycznego, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe

U osób doświadczających długotrwałej przemocy uwidaczniają się problemy somatyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów należą:

- obrażenia ciała,
- choroby somatyczne związane ze stresem
- przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w stany depresyjne, niepokój,
- niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji,
- niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością,
- nieufność, poczucie zagrożenia,
- niska samoocena,
- kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne,
- kłopoty z koncentracją,
- zwiększone spożycie środków psychoaktywnych,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Osoby doświadczające przemocy niejednokrotnie zmieniają zdanie, bronią sprawcy. Zachowania te wynikają z wyuczonej bezradności, czy też stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących wyjściu z przemocy może mieć związek z przekonaniem o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami albo z niskiej samooceny.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci

Dzieci są często bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie. Pomijając obrażenia cielesne, przemoc ze strony najbliższych powoduje u dziecka zaburzenie poczucia bezpieczeństwa i zaufania. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb nie pozostaje bez znaczenia dla dalszego rozwoju młodego człowieka, a także może być przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych.

Dzieci doświadczające przemocy seksualnej wykazują:

- wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia,
- myśli samobójcze,
- zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję,
- obniżenie samooceny i poczucie bezwartościowości i bezradności.

Przemoc psychiczna może prowadzić do:

- nieprzystosowania emocjonalnego i psychicznego objawiającego się poprzez niski poziom kompetencji społecznych oraz trudności w kontaktach z rówieśnikami,
- deficytów intelektualnych w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywania konfliktów i kreatywności,
- problemów afektywno – behawioralnych takich jak: agresja, samoponizanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm.

Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego:

- trudności w nauce, wagarowaniu,
- ucieczek z domu,
- udziału w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych,
- wysokim poziomie agresji, nadużywaniu alkoholu i narkotyków.

Spoleczne konsekwencje przemocy w rodzinie

Przemoc domowa to również poważny problem społeczny. Zniszczony zostaje cały system rodzinny, odebrane poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju, zwłaszcza dzieciom. Istnieje duże ryzyko powielania przez najmłodszych zachowań przemocowych w dorosłym życiu. Brak właściwej reakcji na przemoc potęguje ją i utrwała, niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

2. Akty prawne i obowiązujące przepisy dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zjawisko przemocy w rodzinie a zwłaszcza przemoc wobec kobiet od wielu lat jest przedmiotem międzynarodowego zainteresowania. Traktowanie przemocy ujmowanej w kontekście łamania praw człowieka znalazło odzwierciedlenie w wielu dokumentach międzynarodowych zalecających podejmowanie wszelkich niezbędnych działań w celu eliminacji przemocy i ochrony i jej ofiar.

Akty prawa międzynarodowego

Dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych:

- Konwencja w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979r. określana mianem Międzynarodowej Karty Praw Kobiet,
- Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z dnia 20 grudnia 1993r. Rezolucja 48/104 Zgromadzenia Ogólnego,
- Rezolucja A/54/4 Zgromadzenia Ogólnego ONZ – Protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 6 października 1999r.

Dokumenty Rady Europy:

- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rec.(2002)5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z dnia 30 kwietnia 2002r.,
- Rekomendacja Rady Europy 1450 (2000) dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie,
- Rekomendacja Komitetu Ministrów R (85) 4 w sprawie przemocy w rodzinie z dnia 26 marca 1985r.,
- Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Dokumenty Parlamentu Europejskiego:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 012/29/UE z dnia 25 października 2012r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WsiSW.

Dokumenty Orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu:

- Orzecznictwo ETPCz dotyczące przemocy wobec kobiet.

W polskim ustawodawstwie jednym z najważniejszych aktów prawnych gwarantującym ochronę osobom w tym dzieciom przed wszystkimi rodzajami przemocy jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Art. 40 Konstytucji stanowi, iż: „nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”. W art. 47 znajdujemy zapis, że: „każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym”. Z kolei art. 72 stanowi: „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do

wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka”. Istotnym elementem programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest uchwalenie w 2005r. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa wprowadza definicję przemocy w rodzinie, a także określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Ustawa wprowadza również uprawnienia dla osób doznających przemocy. W/w ustawa nakłada na wszystkie szczeble samorządu terytorialnego, jak również na administrację rządową bardzo ważne zadania mające na celu zbudowanie spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie kraju.

Obronie interesów osób krzywdzonych w rodzinie mają służyć również zapisy zawarte w:

- ustawie z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U z 2012r. poz. 788),
- ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997r. Nr 89 ze zm.),
- ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88 poz. 553 ze zm.),
- ustawie z dnia 27 lipca 2001r. o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2012r. Nr 1544),
- Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne,
- Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2016- 2018 w Powiecie Myśliborskim,
- Powiatowa Zintegrowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Myśliborskim na lata 2014-2019,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.

W dniu 18 października 2011r. weszła w życie unowocześniona procedura pod nazwą „Niebieska Karta”(Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.09.2011r. Dz. U. Nr 209, poz. 1245), która zakłada ścisłą współpracę służb realizujących zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Niebieska Karta jest narzędziem służącym do zapobiegania dalszemu stosowaniu przemocy w rodzinie oraz zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Obejmuje ona zespół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

3. Zadania samorządu terytorialnego oraz poszczególnych instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie w powiecie myśliborskim.

3.1. Zadania samorządu terytorialnego

Art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;

- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej;

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

3.2. Komenda Powiatowa Policji w Myśliborzu

Do podstawowych zadań Policji należy m.in.:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi.
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem:

- interwencja,
- sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa),
- zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia,
- wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
- zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa,
- podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy,
- udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.

3.3. Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie myśliborskim.

Celem działania pomocy społecznej, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu. Pomocy społecznej udziela się także w przypadku: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, alkoholizmu, narkomanii, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Wszystkie te sytuacje mogą sprzyjać występowaniu przemocy wobec bliskich bądź z niej wynikać. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni działający zgodnie z ustaloną rejonizacją. W ramach swoich kompetencji i zadań pomoc społeczna:

- przeprowadza wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby (Niebieska karta),
- pomaga w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych
- udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy
- w uzasadnionych przypadkach:
  - udziela pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych,
  - udziela pomocy rzeczowej np. przekazanie odzieży, żywności,
  - udziela zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie się
- informuje o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym,
- wskazuje miejsca zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, w tym możliwości otrzymania schronienia np. w schroniskach, hostelach, ośrodkach,

- w razie potrzeby bądź na życzenie zainteresowanych zwraca się do policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy, zgodnie z kompetencjami policji,
- w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania,
- współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.

3.4. Gminne Komisje ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w powiecie myśliborskim:

- przeprowadzają dokładne rozeznanie sytuacji (wywiad środowiskowy),
- wzywają osobę nadużywającą alkoholu na rozmowę ostrzegawczą, informującą o prawnych konsekwencjach nadużywania alkoholu,
- informują członków rodzin o możliwościach szukania pomocy w zakresie problemów alkoholowych i przemocy domowej,
- prowadzą dokumentację przypadku,
- w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamiają organy ścigania,
- w razie konieczności powiadamiają policję i wnioskuje o objęcie rodziny działaniami zgodne z kompetencjami, np. wizyty dzielnicowego,
- w razie konieczności powiadamiają ośrodek pomocy społecznej i wnioskuje o objęcie rodziny działaniami zgodne z kompetencjami,
- wnioskuje do sądu rejonowego o zastosowanie, wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- współpracują z innymi instytucjami i organizacjami pomagającymi ofiarom przemocy domowej w środowisku lokalnym.

Nie jest prawdą, że aby doszło do przemocy w rodzinie, sprawca musi być pod wpływem alkoholu, jednak trzeba zaznaczyć, iż alkohol jest jednym z czynników wyzwalających przemoc. Problem nałogu alkoholowego, jak każdy inny problem społeczny, nie kończy się jedynie na osobie uzależnionej, lecz skupia się także na najbliższym jej otoczeniu, a przede wszystkim na rodzinie. Nadużywanie alkoholu dezorganizuje funkcjonowanie głównej komórki społecznej, jaką jest rodzina, wprowadzając do niej szereg patologii, z których najczęściej spotykaną jest przemoc w rodzinie.

3.5. Gminne Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie każda gmina powołuje **Zespół Interdyscyplinarny**, w którego skład wchodzi specjaliści przygotowani do skutecznego zajmowania się problematyką przemocy. Zadaniem Zespołu jest:

- kompleksowe zajmowanie się rodzinami oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb.
- zbieranie i przekazywanie informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie, jak również gromadzeniem informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych (bądź wspieranie już istniejących placówek),
- inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy- organizowanie szkoleń, konferencji itp.

W Powiecie Myśliborskim funkcjonują następujące Gminne Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Barlinku, ul. Strzelecka 29, 74-320 Barlinek;

- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Nowogrodku Pom., ul. Szkolna 3, 74-304 Nowogrodek Pomorski;
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Dębnie, ul. Droga Zielona 1 74-400 Dębno;
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Myśliborzu, ul. Maja 19, 74-300 Myślibórz;
- Gminny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Boleszkowicach, ul. Generała Świerczewskiego 24, 74 - 407 Boleszkowice.

3.6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myśliborzu zajmuje się pomocą osobom dotkniętym kryzysem. PCPR oferuje poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne, socjoterapeutyczne i rodzinne, jest ono świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów związanych z przemocą w rodzinie. PCPR prowadzi interwencję kryzysową i udzielana jest w tym zakresie pomoc osobom będącym w kryzysie. Interwencja kryzysowa jest to metoda systemowego, interdyscyplinarnego, wielowatkowego oddziaływania na osobę, która znalazła się w kryzysowej sytuacji. Interwencja kryzysowa polega na dostarczeniu wszechstronnego wsparcia i wielostronnej pomocy: psychologicznej, materialno- bytowej, prawnej, społecznej, informacyjnej i in. Celem interwencji kryzysowej jest spowodowanie odzyskania, przez osobę w kryzysie, zdolności jego samodzielnego pokonania trudności. Polega to na złagodzeniu objawów reakcji kryzysowej, przywróceniu równowagi psychicznej, zapobieżeniu przejścia ostrego kryzysu w stan chroniczny, przywróceniu umiejętności samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Świadczenie pomocy poradnictwa specjalistycznego odbywa się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Myśliborzu.

W ramach PIK osoba doznająca przemocy ze strony najbliższych może liczyć na schronienie (do 3 miesięcy) oraz pomoc specjalistyczną. Osoby w kryzysie mogą zgłaszać się do PIK poprzez kontakt z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej oraz policją.

3.7. Szkoły i Placówki Oświatowe w powiecie myśliborskim.

Przedstawiciele placówek oświatowych mają kompetencje, aby:

- rozpoznać sygnały świadczące o doznawaniu przez dziecko form krzywdzenia, zaniedbania,
- utrzymywać kontakt z rodziną dziecka,
- wystąpić do sądu o wgląd w sytuację rodziny,
- powiadomić policję lub prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- udzielić wsparcia,
- skierować do specjalistycznej placówki, poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- monitorować sytuację dziecka i rodziny, współpracując z innymi służbami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny
- uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty” przewidzianej dla przedstawicieli oświaty w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie,
- wchodzić w skład zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a także tworzonych przez zespół grup roboczych.
- prowadzić działania profilaktyczne mające na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

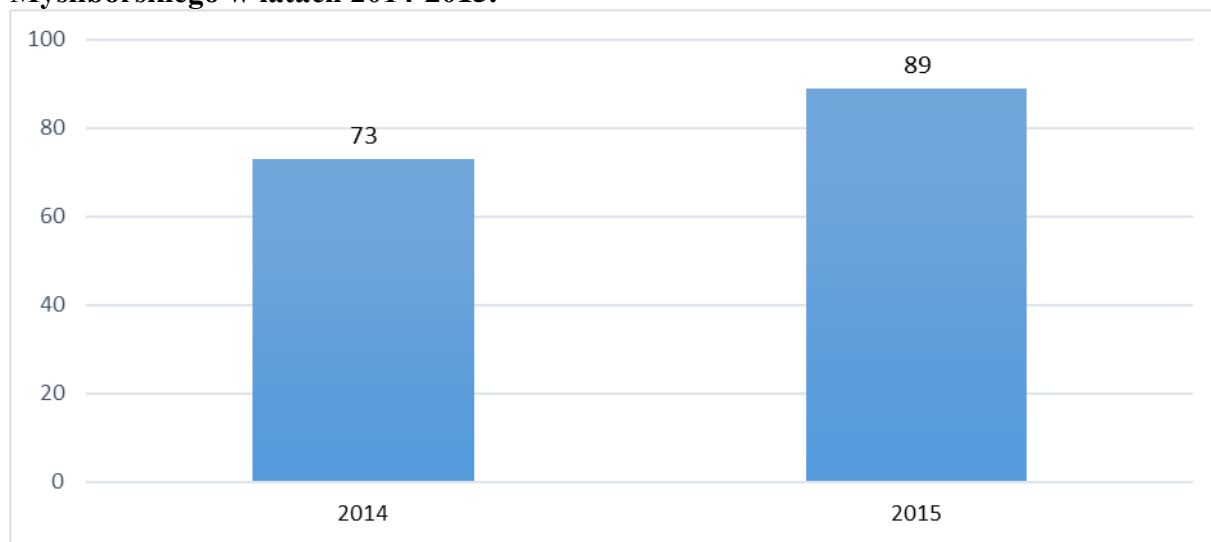
4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie myśliborskim

Źródłem informacji na temat przemocy w rodzinie są dane przedstawiane w statystykach policyjnych, placówek udzielających pomocy osobom pokrzywdzonym.

Jednym z najistotniejszych źródeł danych na temat przemocy w rodzinie są statystyki policyjne. Diagnozując zjawisko przemocy w rodzinie na terenie powiatu myśliborskiego można zauważyć tendencję wzrostową w zakresie liczby interwencji w sprawach związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie. W 2014 roku policjanci Powiatowej Komendy Policji w Myśliborzu podjęli 73 interwencje domowe dot. przemocy w rodzinie, zaś w roku 2015 o 16 więcej.

Wykres 1

Zestawienie – liczba interwencji Policji dot. przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Myśliborskiego w latach 2014-2015.

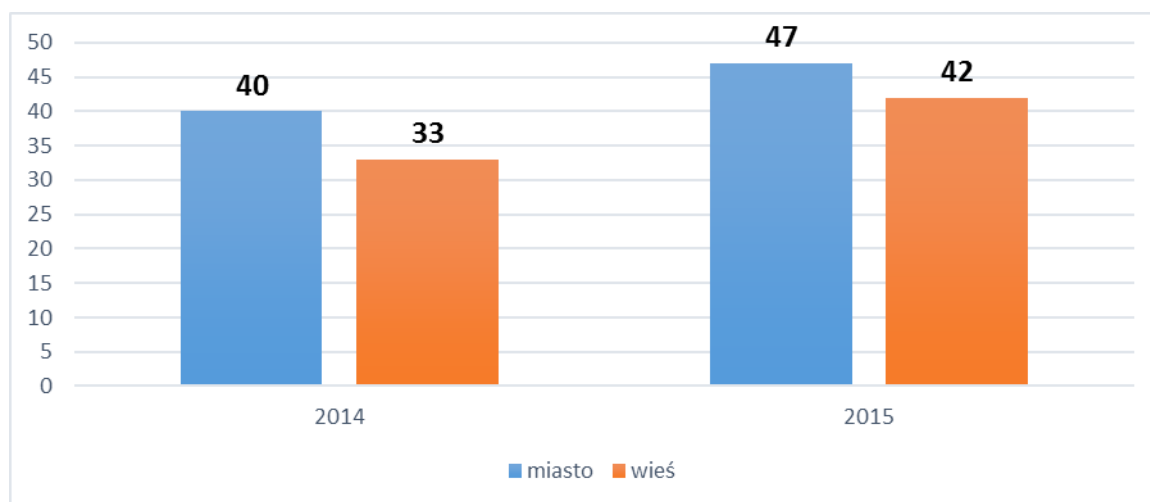

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Myśliborzu

Zauważa się również, że liczba interwencji dot. przemocy w rodzinie z podziałem na teren miejski i wiejski nieznacznie się różni. W dalszym ciągu przeważa liczba interwencji na terenie miast. W 2014 roku różnica ta wyniosła 7, a w roku następnym

Wykres 2

Zestawienie - liczba interwencji Policji dot. przemocy w rodzinie z podziałem na teren miejski i wiejski w powiecie myśliborskim w latach 2014-2015.

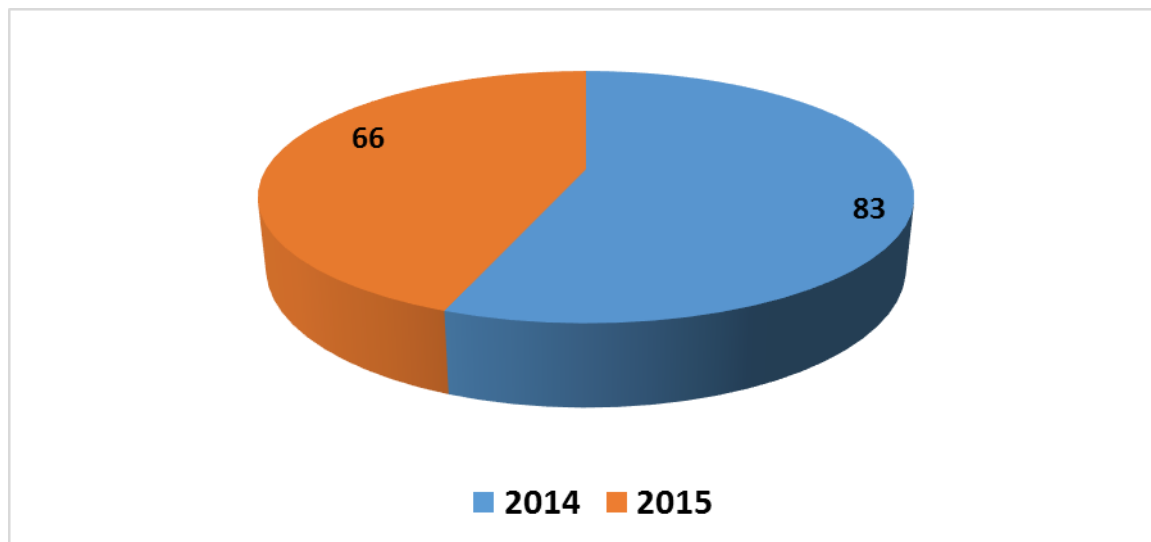
Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Myśliborzu

W 2014 roku policjanci Powiatowej Komendy Policji w Myśliborzu wszczęli procedurę Niebieska Karta w 83 przypadkach. Natomiast w roku 2015 dokonano 66 wszczęć procedury Niebieska Karta. Zauważa się więc w tej kwestii tendencję spadkową.

Wykres 3

Zestawienie - liczba dokonanych wszczęć procedury Niebieska Karta w powiecie myśliborskim w latach 2014-2015.

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Myśliborzu, Gminne Zespoły Interdyscyplinarne w powiecie myśliborskim

Tabela nr 1

Liczba sprawców przemocy domowej, liczba zatrzymanych sprawców przemocy domowej oraz liczba sprawców przemocy domowej zatrzymanych pod wpływem alkoholu w lata 2014- 2015 w powiecie myśliborskim.

		lata	
		2014	2015
Liczba sprawców przemocy domowej	ogółem	63	89
	kobiety:	1	1
	mężczyźni:	62	88
	nieletni:	-	-
Liczba zatrzymanych sprawców przemocy domowej		25	22
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu		25	22

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Myśliborzu

Na podstawie powyższych danych zauważyć należy, że głównymi sprawcami przemocy domowej są mężczyźni. W latach tych odnotowano tylko po jednym przypadku w każdym roku, kiedy sprawcą była kobieta. Nie odnotowano zaś nieletnich jako sprawców przemocy w rodzinie. W 2014 roku zatrzymano 25 sprawców przemocy domowej, zaś w roku następnym 22. Sprawców znajdujących się pod wpływem alkoholu odnotowano w tych latach na podobnym poziomie. W 2014 roku liczba ta wyniosła 25 a w roku 2015 – 22.

Z informacji przekazanych przez Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z terenu Powiatu Myśliborskiego wynika, iż spadła liczba zakładanych Niebieskich Kart. W 2014 roku było ich 109, natomiast w roku 2015 liczba wyniosła 80.

Tabela 2

Zestawienie liczby „Niebieskich Kart” zarejestrowanych w 2014 i 2015 roku przez Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu powiatu myśliborskiego

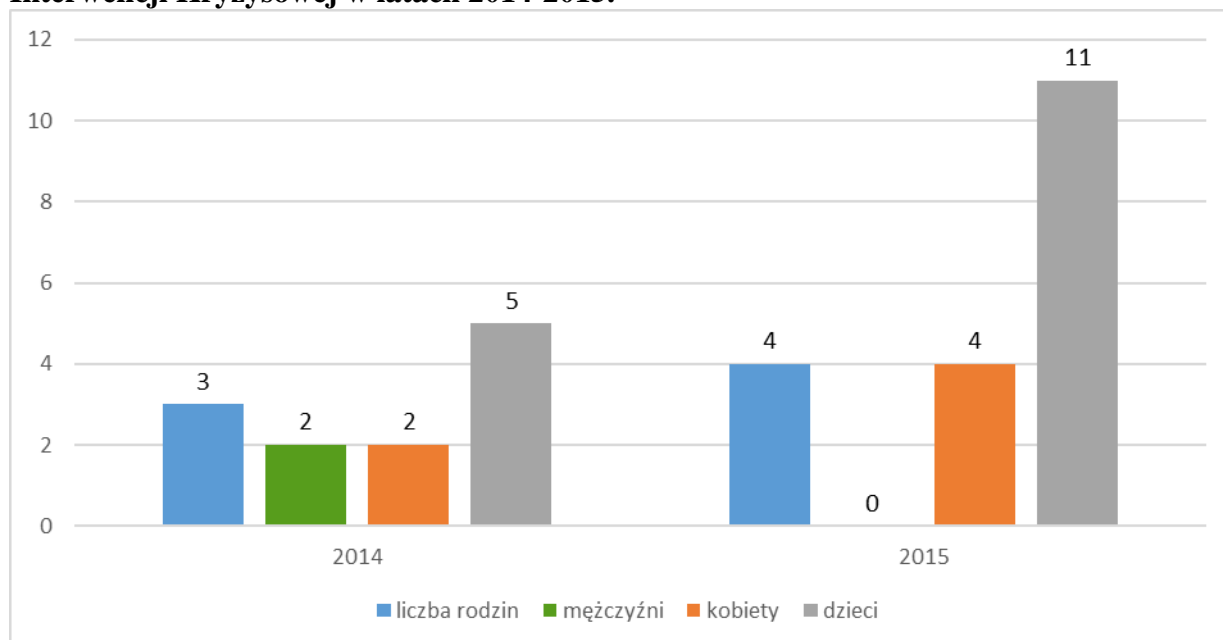
Gmina	rok	Liczba formularzy Niebieska Karta	W tym zgłoszonych przez:				Liczba zakończonych procedur Niebieska Karta	Liczba procedur Niebieska Karta w trakcie realizacji
			policeję	OPS	oświatę	inne		
Nowogródek Pomorski	2014	11	11	-	-	-	-	3
	2015	4	4	-	-	-	8	4
Barlinek	2014	58	38	17	3	-	33	25
	2015	30	20	9	-	1	30	19
Boleszkowice	2014	0	-	-	-	-	-	-
	2015	2	2	-	-	-	-	2
Myślibórz	2014	20	20	-	-	-	15	15
	2015	30	29	1	-	-	25	17
Dębno	2014	20	14	6	-	-	15	20
	2015	14	11	1	2	-	23	10

Źródło: Dane Zespołów Interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu powiatu myśliborskiego

O tym, iż przemoc w rodzinie jest problemem aktualnym i o coraz większej skali świadczy również liczba osób korzystających ze schronienia w Hostelu Punktu Interwencji Kryzysowej w Myśliborzu. W 2014 roku z pobytu w Hostelu skorzystały 3 rodziny – 9 osób w tym: 2 mężczyźni, 2 kobiety i 5 dzieci. W 2015 roku taką formą wsparcia objęto 4 rodziny - 15 osób, w tym: 4 kobiety i 11 dzieci. Powyższe dane prezentuje wykres 5.

Wykres 4

Liczba osób z powiatu myśliborskiego korzystających z pobytu w Hostelu Punktu Interwencji Kryzysowej w latach 2014-2015.

Źródło: Dane Punktu Interwencji Kryzysowej w Myśliborzu

Powiat Myśliborski w latach 2014 – 2015 realizował również Program Korekcyjno-Edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie. W 2014 roku do udziału w Programie zostało zakwalifikowanych 12 osób - sprawców przemocy domowej, a ukończyło 7 osób. W 2015 roku do udziału w Programie zostało zakwalifikowanych 8 osób - sprawców przemocy domowej i wszyscy go ukończyli.

W 2014 roku w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Myśliborzu poradnictwem specjalistycznym objęto 1366 osób. Udzielono 139 porad prawnych, 90 socjoterapeutycznych, 130 psychologicznych i 101 socjalnych. W roku 2015 liczby te nieznacznie zmalały. Poradnictwem specjalistycznym objęto 1224 osób. Udzielono 139 porad prawnych, 86 socjoterapeutycznych, 102 psychologicznych, 33 socjalnych i 80 pedagogicznych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myśliborzu opracowało i rozpowszechniło ulotki informujące o instytucjach działających na terenie powiatu, świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej. Na stronie internetowej PCPR umieszczone zostały informacje dotyczące przeciwdziałania przemocy i informacje o formach pomocy, z jakich mogą korzystać mieszkańcy pozostający w kryzysie oraz doświadczający przemocy w rodzinie.

W Powiatowym Centrum Pomocy w Rodzinie funkcjonuje telefonu interwencyjny, z którego mogą korzystać mieszkańcy Powiatu Myśliborskiego w sytuacjach kryzysowych. Telefon jest w posiadaniu pracownika PCPR.

W 2015 roku opublikowano informator zawierający dane teleadresowe podmiotów realizujących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne i przekazany w wersji papierowej i elektronicznej sądom, prokuraturom, policji, gminom oraz jednostką pomocy społecznej.

W 2014 roku w szkołach Powiatu Myśliborskiego w ramach szeroko rozumianej profilaktyki podnoszącej świadomość dzieci na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie przeprowadzone zostały warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży. W roku 2014 zajęciami objęto dwie szkoły, a w warsztatach brało udział 120 osób. Głównym celem warsztatów edukacyjnych były działania mające na celu udzielanie specjalistycznego wsparcia dzieciom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz będących świadkami przemocy. Placówki oświatowe podejmowały działania w obszarze podnoszenia wiedzy uczniów w różnych grupach wiekowych na temat zjawiska przemocy, jego mechanizmów i skutków.

5. Założenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został opracowany na lata 2016 - 2018. Opracowany Program jest spójny z ustawodawstwem krajowym oraz strategicznymi dokumentami obowiązującymi w powiecie myśliborskim.

Podstawą programu jest zasada interdyscyplinarności zakładająca, że wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie dotkniętej problemem przemocy muszą być zaplanowane i wdrażane przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych instytucji. Istotne znaczenie ma tutaj koordynacja działań i rzeczywista współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny będącej w kryzysie.

Program cechuje także:

Systemowość – rozumianą jak możliwość rozwoju spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy w oparciu o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy. Ogniwem tego systemu są pracownicy ośrodków zaangażowani bezpośrednio w pomoc poszczególnym członkom rodziny uwikłanej w przemoc domową.

Kompleksowość – przemoc została ujęta w programie jako zjawisko złożone, wieloaspektowe, rozpatrywane w perspektywie: prawnej, psychologicznej, społeczno-bytowej i moralnej. Uwzględnienie tylu aspektów przemocy domowej pozwala na pełniejszą jej diagnozę, na dostrzeżenie jej skutków i konsekwencji. Szerszy kontekst zjawiska wskazuje także więcej możliwości oddziaływania celem zapobiegania przemocy.

Efektywność – program zakłada pełną realizację celów i priorytetów działań w oparciu o rzetelną diagnozę problemu oraz dokładne poznanie zjawiska. Program wymaga monitorowania i ewaluacji.

Założenia oraz cele Programu zostały określone zgodnie z wytycznymi zawartymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ponadto cele odpowiadają zadaniom przypisanym dla powiatów w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

6. Adresaci programu

Cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doświadczających przemocy domowej jak i ochronie ofiar przemocy w rodzinie. Program kierowany jest zarówno do rodzin jak i osób zajmujących się profesjonalnie udzielaniem pomocy osobom uwikłanym w przemoc, jak również sprawcom przemocy.

Zgodnie z wytycznymi Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Program skierowany jest przede wszystkim do:

- osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów pozostających w związkach nieformalnych, osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych,
- osób stosujących przemoc w rodzinie (sprawców przemocy),
- świadków przemocy w rodzinie,
- pracowników instytucji i służb zajmujących się profesjonalnie udzielaniem wsparcia dla osób doświadczających przemocy,
- organizacji pozarządowych,
- społeczności lokalnej.

7. Realizatorzy programu

Działania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną, czy też wsparciem rodziny i jej członków. Niezbędna jest chęć współpracy między osobami i instytucjami działającymi we wskazanym obszarze. W pracy należy stosować się do zasad:

- interdyscyplinarności, zgodnie z którą wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji; kluczowa jest praca zespołowa i współpraca;
- kompleksowości, z uwagi na fakt, iż przemoc jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym.

Realizatorami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Myśliborskim są:

- Starostwo Powiatowe w Myśliborzu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myśliborzu,
- Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu myśliborskiego,

- Komenda Powiatowa Policji w Myśliborzu,
- Sąd Rejonowy w Myśliborzu,
- Prokuratura Rejonowa w Myśliborzu,
- Placówki oświatowe z terenu powiatu myśliborskiego,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej z terenu powiatu myśliborskiego,
- Poradnie ds. uzależnień z terenu powiatu myśliborskiego,
- Gminne Zespoły Interdyscyplinarne.

8. Wskaźniki i przewidywane efekty realizacji Programu

Wskaźniki realizacji Programu:

1. Profesjonalna pomoc dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie:
  - liczba osób dotkniętych przemocą domową objętych wsparciem specjalisty PIK,
  - liczba osób objętych procedurą „Niebieska Karta”,
  - liczba interwencji w środowisku rodzinnym w związku z wystąpieniem przemocy domowej,
  - liczba osób - sprawców przemocy domowej objętych oddziaływaniami korekcyjno – edukacyjnymi,
  - liczba osób, którym udzielono schronienia w Punkcie Interwencji Kryzysowej,
2. Edukacja społeczna i promocja postaw społecznych:
  - liczba przeprowadzonych spotkań, konsultacji adresowanych do różnych grup zagrożonych przemocą,
  - liczba materiałów edukacyjnych w lokalnej prasie o tematyce przeciwdziałania przemocy.
3. Jakość i efektywność pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy w rodzinie:
  - liczba szkoleń, spotkań i warsztatów podnoszących wiedzę i kompetencje pracowników świadczących pomoc w zakresie przemocy w rodzinie,
  - liczba przeszkolonych osób w zakresie umiejętności i wiedzy dotyczącej przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
  - liczba nowatorskich projektów na rzecz pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc domową.
4. Współpraca z instytucjami na rzecz zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie:
  - liczba zorganizowanych konferencji, szkoleń poświęconych zjawisku przemocy w rodzinie oraz mających na celu promowanie stylu życia wolnego od przemocy,
  - liczba spotkań interdyscyplinarnych w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przewidywane efekty realizacji Programu:

- ograniczenie skutków indywidualnych i społecznych przemocy domowej,
- uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy poprzez podniesienie wiedzy i świadomości mieszkańców Powiatu Myśliborskiego,
- zmiana postaw społecznych wobec sprawców przemocy domowej,
- wypracowanie modelu efektywnej współpracy służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy,
- objęcie wieloaspektową pomocą osób uwikłanych w przemoc,
- podniesienie kompetencji pracowników podmiotów odpowiedzialnych za realizację Programu.

Założeniem Programu jest, aby w oparciu o wyżej wymienione wskaźniki, monitoring realizacji Programu był prowadzony przez wszystkie służby, które w ramach swoich działań i kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

9. Cele Programu

Główny cel programu: zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie myśliborskim.

Program ma przyczynić się do ograniczenia skali problemu przemocy domowej, dlatego też istotne jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc oraz na korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

Cele szczegółowe:

1. Podnoszenie oraz doskonalenie umiejętności kadr pomocy społecznej i innych współpracujących z nimi podmiotów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz wrażliwości mieszkańców wobec przemocy w rodzinie na terenie powiatu.
3. Zwiększenie efektywności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie.
4. Zapewnienie wieloaspektowej pomocy dla osób doznających przemocy domowej.
5. Profilaktyka oraz działania prewencyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Współpraca z instytucjami i innymi podmiotami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Harmonogram działań

Cel szczegółowy Nr 1			
Podnoszenie oraz doskonalenie umiejętności kadr pomocy społecznej i innych współpracujących z nimi podmiotów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.			
Zadania realizowane w ramach celu	Podmiot realizujący i instytucje współrealizujące	Źródło finansowania	Termin realizacji
1. Organizowanie szkoleń i warsztatów szkoleniowych dla osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. 2. Tworzenie materiałów instruktażowych, procedur postępowania wobec występowania przemocy w rodzinie	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie -organizacje pozarządowe	-budżet powiatu - środki pomocowe UE - PCPR - budżet województwa - środki pomocowe UE - środki Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych	2016-2018 - min. raz w roku 2016-2018 - praca ciągła

Cel szczegółowy Nr 2			
Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz wrażliwości mieszkańców wobec przemocy w rodzinie na terenie Powiatu.			
<i>Zadania realizowane w ramach celu</i>	<i>Podmiot realizujący i instytucje współrealizujące</i>	<i>źródła finansowania</i>	<i>Termin realizacji</i>
1. Rozpowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych na temat przemocy domowej. 2. Realizacja programów profilaktycznych i prewencyjnych uwrażliwiających dzieci i młodzież na problem przemocy w rodzinie. 3. Organizowanie kampanii, konferencji dotyczących problematyki przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 4. Współpraca z mediami. Wymiana informacji pomiędzy mediami i instytucjami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie. 5. Edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez prelekcje, pogadanki kierowane do mieszkańców powiatu myśliborskiego	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie -Urzędy Miast i Gmin -Placówki oświatowe -Ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu -pedagodzy szkół -PCPR -lokalne media -PCPR - pedagodzy szkół na terenie powiatu - OPS - Policja	-budżet PCPR - środki pomocowe UE -bez nakładów finansowych - bez nakładów finansowych	2016-218 - praca ciągła -praca ciągła -praca ciągła - praca ciągła

Cel szczegółowy Nr 3			
Zwiększenie efektywności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy domowej			
<i>Zadania realizowane w ramach celu</i>	<i>Podmiot realizujący i instytucje współrealizujące</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Termin realizacji</i>
1. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie 2. Monitorowanie zachowań sprawców przemocy po zakończeniu Programu 3. Wypracowanie modelu współpracy z kuratorami sądu w sprawie kwalifikacji sprawców przemocy do udziału w Programie. 4. Prowadzenie terapii indywidualnej, poradnictwa i realizacja programów w zakresie radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych bez zachowań przemocowych. 5. Prowadzenie stosownej korespondencji w celu wymiany informacji i doświadczeń.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Sąd Rejonowy - Powiatowa Komenda Policji - ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu - Gminne Zespoły Interdyscyplinarne	- Starostwo Powiatowe - Sąd Rejonowy - Powiatowa Komenda Policji - ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu	2016-2018 - kwiecień–listopad każdego roku -praca ciągła - praca ciągła - w zależności od potrzeb - praca ciągła

Cel szczegółowy Nr 4			
Zapewnienie wieloaspektowej pomocy dla osób doznających przemocy domowej			
<i>Zadania realizowane w ramach celu</i>	<i>Podmiot realizujący i instytucje współrealizujące</i>	<i>Źródło finansowania</i>	<i>Termin realizacji</i>
1. Zapewnienie schronienia w Punkcie Interwencji Kryzysowej. 2. Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielnienia się ofiary i życia bez przemocy w środowisku: - diagnoza środowiska, - współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w miejscu zamieszkania ofiary - praca ze sprawcą przemocy - współpraca z instytucjami i służbami zaangażowanymi w proces pomagania ofiarom przemocy domowej 3. Zapewnienie ofiarom przemocy wsparcia specjalistycznego poprzez prowadzenie poradnictwa. 4. Objęcie pomocą specjalistyczną dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie -psycholog -terapeuta -ośrodki pomocy społecznej na terenie powiatu - Sąd Rejonowy - placówki oświatowe - Powiatowa Komenda Policji - Gminne Zespoły Interdyscyplinarne	-środki powiatu - środki gminne - środki MRPi PS -środki Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych	2016-2018 - praca ciągła - praca ciągła - praca ciągła

Cel szczegółowy Nr 5			
Profilaktyka oraz działania prewencyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
<i>Zadania realizowane w ramach celu</i>	<i>Podmiot realizujący i instytucje współrealizujące</i>	<i>Źródło finansowania</i>	<i>Termin realizacji</i>
1. Udzielanie wsparcia psychologicznego dla osób i rodzin zgłaszających się o pomoc w kształtowaniu prawidłowych i pożądaných postaw wychowawczych. 2. Kształtowanie dojrzałych wzorców komunikacji interpersonalnej pożądanego modelu radzenia sobie ze stresem oraz przykrymi emocjami, modelowanie prawidłowych więzi w rodzinach objętych przemocą.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiat - Gminne Zespoły Interdyscyplinarne	-PCPR -OPS - środki Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych -MPiPS	2016-2018 - praca ciągła - praca ciągła

Cel szczegółowy Nr 6			
Współpraca z instytucjami i innymi podmiotami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.			
<i>Zadania realizowane w ramach celu</i>	<i>Podmiot realizujący i instytucje współrealizujące</i>	<i>Źródło finansowania</i>	<i>Termin realizacji</i>
1. Organizowanie interdyscyplinarnych spotkań i warsztatów. 2. Udział przedstawicieli powiatowych instytucji w Zespołach Interdyscyplinarnych. 3. Współpraca z Policją, ośrodkami pomocy społecznej w zakresie realizacji procedury „Niebieskiej Karty”. 4. Współpraca z: - Gminnymi komisjami Rozwiązywania problemów Alkoholowych, - poradniami psychologiczno - pedagogicznymi, - organizacjami pozarządowymi	- gminne ośrodki pomocy społecznej - Sąd Rejonowy -placówki oświatowe - ośrodki pomocy społecznej -Komenda Powiatowa Policji -Poradnie PP - organizacje pozarządowe	-bez nakładów finansowych	2016-2018 - w zależności od potrzeb - praca ciągła - praca ciągła - praca ciągła

Obszary działań

Cele działań i przewidywane efekty realizacji odnoszą się do obszarów:

- **profilaktyka** – promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych;
- **edukacja** – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, jego skutków, informowanie o możliwych formach pomocy;
- **interwencja** – przerwanie przemocy, ochrona ofiar, izolacja i oddziaływanie na sprawców;
- **wspieranie** – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u ofiar przemocy, uświadamianie praw i możliwości rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, prawną i socjalną

10. Monitorowanie i ewaluacja

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie corocznie na podstawie opracowanego sprawozdania, które będzie obejmowało zakres wykonania poszczególnych zadań przypisanych wszystkim podmiotom odpowiedzialnym za realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, przede wszystkim:

- form pomocy udzielanych osobom doświadczającym przemocy domowej,
- podjętych działań korekcyjno-edukacyjnych skierowanych do sprawców przemocy domowej,
- podjętych działań zmierzających do uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- form współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Składanie Radzie Powiatu Myśliborskiego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie raportu z realizowanych działań, po zakończonym roku budżetowym do 31 marca roku następnego. Program będzie ewaluowany przez cały okres jego realizacji i w miarę potrzeby będzie modyfikowany.

11. Źródła finansowania

Źródło finansowania zadań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2018 stanowią będą środki pochodzące z:

- budżetu powiatu myśliborskiego,
- dotacji z budżetu państwa w ramach dofinansowania realizacji zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa w ramach dofinansowania realizacji zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat,
- środków pomocowych UE.

Zakończenie

Zjawisko przemocy domowej od wielu lat znajduje się w obszarze problemów społecznych. Preambuła ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, iż: „przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności”. Specyfika problemu przemocy i jej wieloaspektowy sposób rozpatrywania powoduje, że tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy jest zadaniem trudnym i złożonym.

Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie wymaga podejścia systemowego, szeregu złożonych działań opartych na wiedzy z zakresu różnych dziedzin i wykorzystujących kompetencje instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Takie podejście pozwala dostrzec nie tylko ograniczenia, ale też zasoby tkwiące w kadrze pomocy społecznej i innych współpracujących z nią podmiotów w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2018r. skierowany jest do mieszkańców Powiatu Myśliborskiego, zarówno do osób doznających przemocy domowej, jak również będących świadkami tego zjawiska.

Opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie pozwoli na systematyczne i zaplanowane dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów. Osiągnięcie zawartych w Programie celów umożliwi dobrą współpracę jednostek i podmiotów działających na rzecz osób i rodzin. Program przyczyni się do udoskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie myśliborskim oraz stworzenia modelu współpracy z innymi jednostkami działającymi na rzecz osób będących w kryzysie

Spis tabel i wykresów:

1. Wykres 1 - zestawienie – liczba interwencji Policji dot. przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Myśliborskiego w latach 2014-2015 14
2. Wykres 2 - zestawienie - liczba interwencji Policji dot. przemocy w rodzinie z podziałem na teren miejski i wiejski w Powiecie Myśliborskim w latach 2014-2015.....14
3. Wykres 3 - zestawienie - liczba dokonanych wszczęć procedury Niebieska Karta w Powiecie Myśliborskim w latach 2014-2015.....15
4. Wykres 4 - liczba osób z powiatu myśliborskiego korzystających z pobytu w Hostelu Punktu Interwencji Kryzysowej w latach 2014-2015.....16
5. Tabela nr 1 - liczba sprawców przemocy domowej, liczba zatrzymanych sprawców przemocy domowej oraz liczba sprawców przemocy domowej zatrzymanych pod wpływem alkoholu w lata 2014- 2015 w Powiecie Myśliborskim.....15
6. Tabela 2 - zestawienie liczby „Niebieskich Kart” zarejestrowanych w 2014 i 2015 roku przez Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu Powiatu Myśliborskiego.....16